

LITERATURA

Kiarostami al festival de cinema de Múrcia (2013)

PEDRO J. PACHECO / WIKIMEDIA COMMONS

RAMON
PLA I ARXÉ

Quan el lector obri el llibre, a la primera plana, es trobarà aquest poema:

«Un poltre blanc
ve per la boira
i es fa fonedís
en la boira»

La imatge central és la del “poltre blanc” —jove, pulcre, fort, lleuger— que suggereix quelcom de valuós i bell. I si és així —a mi, certament, m’ho sembla—, el poema expressa, substancialment, la fugacitat del bé que se’ns acosta i s’esvaeix sense que hi puguem fer res: impotents per generar-lo i incapacitats per conservar-lo. La imatge és clara i té aquella indeterminació —atemporal també— habitual en poesia, que permet que lectors de circumstàncies i èpoques molt diferents l’entenguin com l’expressió de la seva experiència pròpia: la d’aconseguir o perdre —“en la boira”— el que valorem. Un poema, doncs, fàcilment accessible que compta amb la contundència dels aforismes i els recursos de la poesia.

He citat aquest poema com a símptoma del tipus de poesia amb què es trobarà el lector en molts dels 289 poemes d’aquest volum, que aplega tres llibres de poesia de l’autor. Són poemes extremadament breus —de dos a cinc versos— centrats en imatges de la naturalesa —vegetal, animal, humana—, que, sovint, mostren analogies o contradiccions reveladores del sentit del poema. Així escriu:

Cineasta i poeta

El vent se m’endurà d’Abbas Kiarostami és una finestra oberta a la cultura contemporània de l’Iran, a la qual val molt la pena accedir. El volum inclou tres llibres de poesia de Kiarostami (*Acompanyat del vent*, *Un llop a l’aguait* i *El vent i la fulla*), en els quals, com en el seu cinema, les imatges són metàfores d’una potència expressiva molt notable.

“Una dona embarassada / plora sense fer soroll / al jaç d’un home adormit”. Els poemes de Kiarostami no semblen voler allisonar, sinó, simplement, constatar el que hom observa. Però en el que els poemes constaten, el lector hi trobarà una mirada humana inequívoca. Aquestes són, em sembla, les qualitats —i els límits— de la poesia d’Abbas Kiarostami.

L’autor és un iranià nascut el 1940 a Teheran i mort a París el 2016, dedicat, fonamentalment, al cinema amb una producció extraordinàriament extensa de films i de reconeixements internacionals, que potser no és tan conegut com mereix, però al qual, certament, val la pena accedir-hi. També fou fotògraf, guionista, pintor, dissenyador gràfic i director d’escena (*Cosí fan tutte* a Ais de Provença, per exemple) i, naturalment, poeta. Entre les seves pel·lícules i la seva poesia hi ha analogies reveladores: l’opció per uns personatges marginals i uns espais reals —parlar de *realisme* seria improp— i per relatar incidents menors, anecdòtics, que adquireixen en la seva sensibilitat i en el seu estil un valor expressiu notable. O més que notable. La imatge —sòbria— hi té una funció metafòrica, que ultrapassa un valor ambiental o, menys encara, escenogràfic.

Les analogies entre la poesia i el cinema són explícites. Al film *El vent se’n endurà* (es pot veure a Nubi i a Filmin), per exemple, el protagonista recita a una pagesa aquest poema: “En la meva nit, dissortadament tan curta / el vent és a punt de conèixer les fulles”, i pregunta a la pagesa “Ho entens?”. Al silenci de la noia, el personatge respon: “Els dos es troben”: ell, el vent, ella les fulles i perquè ho entengui, precisa: “és com quan

vas anar a veure Youssef”. El poema és de Forugh Farrokhzad, una poetessa i directora de cinema iraniana que, en aquesta metàfora del retrobament, afavoreix que tots —l’autora, la noia, el personatge i alguns lectors sensibles— s’hi reconeguin.

Aquest és el to dels poemes de Kiarostami, que tenen la virtut de ser fàcilment comprensibles sense perdre el seu valor, i que tenen també el límit d’una brevetat que, en alguns casos, restringeix la complexitat del significat, la qual cosa, en poesia, importa.

L’edició és, com sempre a l’Editorial Karwán, bilingüe, refinada i acuradíssima. Li falta només, potser, un bon pròleg. Li cal. La traducció de Ryma Sheermohammadi i Xavier Valls Guinovart utilitza una llengua, en general, excel·lent i diàfana, que, només ocasionalment, inclou algun escull lèxic al qual, possiblement, es veuen obligats per l’original persa.

El vent se m'endurà

ABBAS KIAROSTAMI

Traducció del persa de Ryma Sheermohammadi i Xavier Valls Guinovart
Editorial Karwán
Barcelona, 2022
296 pàgines

OBRA COMPLETA

Vicent Andrés Estellés. Volum VIII
Edició a cura de Jordi Oviedo
i Irene Mira-Navarro

NOVETATS 3i4

Edicions Tres i Quatre / València

Pots seguir-nos a

Facebook i Twitter

Visita la nostra botiga virtual en

www.tresiquatre.cat

